

Valinnanvapauskokeilun hankesuunnitelman hyväksyminen

TETOLA 23.8.2016 § 50

Valmistelija: tilaajaylilääkäri Markku Nurmikari, p. 621 2012

SOTE-uudistukseen liittyvä asiakkaan valinnanvapauden lainvalmistelu on vielä kesken. Hallitus evästi jatkovalmistelua 29.6.2016. Sen mukaisesti valinnanvapaus on jatkossa pääsääntö perustasolla ja soveltuvin osin käytössä erikoistason sosiaali- ja terveyspalveluissa. Asiakas voi valita julkisen palveluntuottajan (v. 2019 ja eteenpäin maakunnan palvelulaitos), yksityisen palveluntuottajan, joka täyttää maakunnan asettamat kriteerit tai kolmannen sektorin palveluntuottajan, joka täyttää maakunnan asettamat kriteerit

Suomalaisen valinnanvapausmallin lähtökohdaksi halutaan ottaa ihmisten erilaiset palvelutarpeet. Valinnanvapausmalliin harkitaan otettavaksi neljä erilaista valinnanvapauden keinoa, jotka ovat laajasti perustason palveluja tarjoava sosiaali- ja terveyskeskus, suppeamman palveluvalikoiman omatiimi tai sote-asema, palveluseteli sekä henkilökohtainen budjetointi. Valinnanvapauskokeiluun on varattu valtion määrärahaa 10 M €, ja kokeiluun on suunniteltu otettavaksi mukaan 2-5 kuntaa. Kunnan omarahoitusosuus on vähintään 20 % ja sen voi korvata omalla työllä.

Erikokoisten yritysten mahdollisuudet tarjota palveluja turvataan. Maakuntien erilainen palvelutarjonta otetaan huomioon.

Hallituksen linjausten jälkeen STM alkaa kirjoittaa lainsäädäntöä. Lakiluonnos on tarkoitus lähettää lausunnonleikkauksella marraskuussa 2016.

Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta päätti, että Hämeenlinnan kaupunki osallistuu valinnanvapauskokeilun selvittämishankkeeseen, ja että päätös kokeilun valtionavustuksen hakemisesta tehdään erikseen (TETOLA 14.6.2016 § 40).

Selvitysvaiheessa virkamiestyöryhmä on käynyt useita keskusteluja selvityshanketta vetävän Sitran kanssa ja osallistuu Jyväskylässä järjestettävään kuntien yhteiseen valmistelupäivään 19.8. Kesäkuussa järjestettiin informaatiotilaisuus ja elokuussa keskustelutilaisuus mahdollisille palveluntuottajille. Kumpaankin tilaisuuteen osallistui useita mahdollisia palveluntuottajia. Hankkeen projektisuunnitelmaa on valmisteltu ja ensimmäinen, vielä keskeneräinen versio siitä on liitteenä 2/Tetola 23.8.2016

Projektisuunnitelmaa täydennetään vielä virkamiestyönä esityslistan lähettämisen jälkeen sekä 18.8. ohjausryhmän työkokouksessa että Jyväskylän tilaisuudessa 19.8.2016.

Keskeinen kysymys on, miten suuri osa väestöstä kokeiluajankautena tulisi valinnanvapauskokeilun piiriin. Valmistelutyöryhmä on valmistellut mallia, jossa valinnanvapaus mahdollistettaisiin Lammi-Tuulos alueen asukkaille ja Ojoisten alueen asukkaille. Tällöin valinnanvapauden piiriin kuuluisi 11 200 asukasta. Toisena vaihtoehtona voisi olla Ojoisten ja Jukolan terveysasemien alueet, jolloin väestön määrä olisi 16 000. Kum-

mallekin vaihtoehdolle on löydettävissä lukuisia perusteita, kuten esimerkiksi se, että Lammi-Tuuloksen alueella on jo olemassa jonkin verran yksityistä palvelutarjontaa. Haja-asutusalueen ulkopuolinen palvelutarjonta voisi olla yksi peruste, jolla Hämeenlinna pääsisi kokeilukunnaksi. Kokeilu tuottaisi tietoa siitä, eroavatko haja-asutusalueen ja keskustan väestön valinnat toisistaan.

Hämeenlinnan mallissa valinnanvapauden ehdotetaan käsittävän seuraavat palvelut perustasolla:

- Palveluohjaus, sähköiset palvelut, puhelinpalvelu, muu neuvonta
- Lääkärin vastaanotto
- Sairaanhoidajan vastaanotto
- Avomielenterveyspalvelut
- Sosiaaliohjaaja: palveluohjaus, -neuvonta ja palvelutarpeen arviointi
- Laboratorio- ja röntgentutkimusten kustannukset kuuluvat palveluntuottajalle

Sosiaaliohjausta ei ole tässä laajuudessa nykyisessä terveydenhuollon palveluissa, joten projektisuunnitelmaan sisällytetään 1 tai vaihtoehtoisesti 2 sosiaaliohjaajan palkkaus kokeiluajaksi hankerahalla kaupungin oman toiminnan tueksi, jotta oman toiminnan palvelupaketti saadaan vertailukelpoiseksi muiden palveluntuottajien kanssa.

Ennen valinnanvapauskokeilua ei ole mahdollista arvioida, miten moni kuntalainen valitsee muun kuin kunnallisen palvelun. Tästä johtuen vuoden terveyspalveluiden 2017 talousarvio laaditaan vuoden 2016 tasolle, ja lähtökohta on, että kaupungin omaa toimintaa ei supisteta kokeilusta johtuen ainakaan vuoden 2017 aikana. Mahdollisesti vapautuva kapasiteetti voidaan hyödyntää lyhentämään jonoja ja vahvistamaan perusterveydenhuoltoa.

Valinnanvapaushankkeen selvitysvaihe ei ole tarkoittanut sitoutumista valtionavustuksen hakuun tai kokeiluun osallistumiseen. Jos valtionavustusta kuitenkin haetaan, merkitsee se selkeää sitoutumista osallistua itse kokeiluun, jos ministeriö valitsee kaupungin kokeilukunnaksi.

Hämeenlinnan kaupungin hallintosäännön mukaan lautakunnan tehtävänä on päättää palvelujen järjestämistavasta kaupunginhallituksen hyväksymien ohjeiden ja menettelytapojen mukaisesti. Koska näin laajamittaiseen kokeiluhankkeeseen soveltuvia ohjeita ei hallituksen toimesta ole lautakunnalle annettu, ja koska valinnanvapauskokeilu vaikuttaa suoraan kaupunginhallituksen alaisen palvelutuotannon toimintaan, esitys kokeiluun osallistumisesta tehdään kaupunginhallitukselle.

Vs. tilaajaohjattajan ehdotus: Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta päättää:

1. esittää kaupunginhallitukselle, että Hämeenlinnan kaupunki hakee valtionavustusta valinnanvapaushankkeeseen osallistumiseksi,
2. valita edellä esitetyistä vaihtoehdoista kokeilualueet (kokeilun laajuuden),

- oikeuttaa tilaajayksikön täydentämään hakemusta vielä ennen kaupunginhallituksen käsittelyä.

Keskustelun kuluessa Mart Martikainen ehdotti, että Hämeenlinnan kaupunki ei hae valtionavustusta valinnanvapaushankkeeseen osallistumiseksi. Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Keskustelun kuluessa Kati Hirvonen esitti, että kokeilualueeksi valitaan Jukolan alue sekä Lammi-Tuuloksen alue. Esitystä kannatti Jarmo Vainio. Vaihtoehtoa Jukolan alue ja Ojoisten alue kannattivat Mauri Ojamäki ja Leena Murtonen. Puheenjohtaja totesi, että vaihtoehtoa Ojoisten alue ja Lammi-Tuuloksen alue ei keskustelussa kannatettu.

Koska lautakunta ei ollut yksimielinen kummankaan jäljelle jääneen vaihtoehdon suhteen, puheenjohtaja totesi, että asiasta on äänestettävä vaihtoehtojen Jukolan ja Lammi-Tuuloksen alueiden ja Jukolan ja Ojoisten alueiden välillä. Suoritettussa kädennostoäänestyksessä Jukolan ja Lammi-Tuuloksen alueiden valinnan puolesta äänestivät Laaksonen, Rahkio, Olkinuora, Hirvonen, Vainio, Rusko-Laitinen (6 ääntä) ja Jukolan ja Ojoisten valinnan puolesta äänestivät Ojamäki, Murtonen, Johansson, Ilonen (4 ääntä). Tyhjää yksi (1). Puheenjohtaja totesi lautakunnan hyväksyneen kokeilualueiksi Jukolan ja Lammi-Tuuloksen alueet.

Päätös: Terveiden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta päätti

- esittää kaupunginhallitukselle, että Hämeenlinnan kaupunki hakee valtionavustusta valinnanvapaushankkeeseen osallistumiseksi,
- valita äänin 6-4 kokeilualueiksi Jukolan ja Lammi-Tuuloksen alueet,
- oikeuttaa tilaajayksikön täydentämään hakemusta vielä ennen kaupunginhallituksen käsittelyä.

Mauri Ojamäki ilmoitti pöytäkirjaan merkittäväksi eriävän mielipiteen.
Liite 3/Tetola 23.8.2016 § 50.

- - - -

KH 29.8.2016 § 332

Hankkeen päivitetty projektisuunnitelma on esityslistan liitteenä 1/KH 29.8.2016

Kenakkalan ehdotus: Kaupunginhallitus päättää, että Hämeenlinnan kaupunki hakee valtionavustusta valinnanvapaushankkeeseen osallistumiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää, että pöytäkirja tämän pykälän osalta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

- - - -

TETOLA 25.10.2016 § 67

Valmistelija: vs. tilaajaohtaja Eija Leppänen, p. 03-621 2483

Sosiaali- ja terveysministeriö on valinnut palvelusetelikokeilun valtionavustusten saajat. Valinnat tehtiin hyvinvoinnin ja terveyden ministeri-työryhmän käsittelyn perusteella. Hämeenlinnan kaupunki on yksi vii-destä valitusta valtionavustuksen saajasta. Valtionavustuksen määrä on yhteensä 2 M€ kahden vuoden aikana. Tieto valinnasta saatiin 17.10.2016.

Valinnanvapauskokeilun valmistelua jatketaan tiiviisti. Tavoitteena on edelleen, että kokeilu voisi alkaa 1.1.2017. Liitteenä 3/Tetola 25.10.2016 on lopullinen hankesuunnitelma ja liitteenä 4/Tetola 25.10.2016 virkamiestyönä kirjatut kaupungin erityiset tavoitteet kokei-lulle.

Vs. tilaajaohjtajan ehdotus: Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta:

1. merkitsee asian tiedokseen ja lähettää asian edelleen tiedoksi kau-punginhallitukselle
2. käy keskustelun valinnanvapauskokeilun tavoitteista ja evästä val-mistelevia virkamiehiä jatkovalmistelun suhteen.

Vs. tilaajaohjtajan muutettu ehdotus: Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta:

1. merkitsee asian tiedokseen ja lähettää asian päätettäväksi kaupun-ginhallitukselle
2. käy keskustelun valinnanvapauskokeilun tavoitteista ja evästä val-mistelevia virkamiehiä jatkovalmistelun suhteen.

Päätös: Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta hyväksyi ehdotuksen.

- - - -

KH 28.11.2016 § 502

Valmistelija vs. tilaajaohtaja Eija Leppänen, p. 03 621 2483

Hämeenlinnan kaupunki on hakenut 31.8.2016 saapuneella hakemuk-sella 2 384 800 euroa valtionavustusta Valinnanvapauskokeilu sote-palveluissa Hämeenlinnassa - nimiseen hankkeeseen. Hanke toteuttaa kärkihankkeen "Palvelut asiakaslähtöiseksi" osiota Palvelusetelikokeilu.

Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt (päätos 9.11.2016) Hämeen-linnan kaupungille hakemuksessa tarkoitetun hankkeen toteuttamiseen valtionavustusta 2 000 000 euroa. Hankkeen valtionavustuksen perus-teeksi hyväksytyt kustannukset ovat yhteensä 2 500 000 euroa. Valtion-avustus on tarkoitettu käytettäväksi 1.11.2016 - 31.12.2018. Kuntalais-ten mahdollisuus valita astuu näillä näkymin voimaan 1.2.2017.

Rahoituspäätös on esityslistan liitteenä 4/KH 28.11.2016

Kenakkalan ehdotus: Kaupunginhallitus päättää, että Hämeenlinnan kaupunki käynnistää kokeilun rahoituspäätöksen mukaisesti.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

- - - -

TETOLA 13.12.2016 § 72

Valmistelija: tilaajaylilääkäri Markku Nurmikari, p. 621 2012

Valinnanvapauskokeilun valtionavustusta haettiin 1 192 800 euroa kummallekin kokeiluvuodelle 2017 ja 2018. Valtionavustusta saatiin yhteensä 2 000 000 euroa. Tieto siitä, että Hämeenlinnan kaupunki pääsee mukaan valinnanvapauskokeiluun, saatiin 17.10.2016. Vaikka kokeilua valmistelevia suunnitelmia on tehty elokuusta lähtien, tiukasta aikataulusta johtuen kuntalaisten mahdollisuutta valita palveluntuottaja ei pystytä toteuttamaan tammikuun aikana. Teknisistä syistä hankkeen tämä osa on mahdollista toteuttaa aikaisintaan 1.2.2017. Sosiaali- ja terveysministeriö edellyttää rahoituspäätöksessään hankesuunnitelman päivitystä 15.12.2016 mennessä, jotta kokeilu voidaan käynnistää. Päivitetty hankesuunnitelma ja Kokeilun ehdot ja periaatteet on jaettu erikseen lautakunnan jäsenille ennen kokousta.

Hankesuunnitelma ja sen liitteenä oleva ns. sääntökirja eli Kokeilun ehdot ja periaatteet sisältää muun muassa kuvauksen palveluntuottajille maksettavasta kapitaatiokorvauksesta ja korvauksen perusteista.

Vs. tilaajajohtajan ehdotus: Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta hyväksyy valinnanvapauskokeilun hankesuunnitelman ja Kokeilun ehdot ja periaatteet –asiakirjan sekä antaa hankkeen valmistelijoille mahdollisuuden täydentää ja muokata asiakirjoja vielä ennen niiden toimittamista ministeriöön.

Keskustelun kuluessa Mart Martikainen ehdotti, että ehdotusta ei hyväksytä. Esitystä ei kannatettu.

Päätös: Terveyden ja toimintakyvyn edistämisen lautakunta hyväksyi vs. tilaajajohtajan ehdotuksen.

Muutoksenhaku: Liite 1.